

Visitationspredikan, Valbo-Hedesunda pastorat, 12 mars 2023

Tredje söndagen i Fastan, tredje årgångens texter

Söndagens tema: Kampen mot ondskan

Visitationens tema: I samklang med varandra

Något av det allra första som jag gjorde när biskopsvisitationen här i Valbo-Hedesunda pastorat inleddes i tisdags var att förse mig med ett exemplar av Infobladet. Det finns ett reportage i det här kvartalets nummer som både lockar mig till skratt och ger upphov till eftertanke. ”Biskopen kommer på besök” står det på omslaget och inne i tidningen beskrivs vad en biskopsvisitation är. ”Det är som en bilbesiktning, inte för att något är trasigt utan för att gå igenom allt.” En biskopsvisitation kan liknas vid en säkerhetskontroll. Under några dagar undersöks om det finns något som måste fixas till för att vi ska kunna köra vidare utan uppenbara risker.

Jag vet inte hur det är för er men jag tycker om att besikta bilen. Det kan bero på att jag har gjort många besök på Bilprovningen under årens lopp. I mitt fall har ombesiktning snarare varit regel än undantag. Om jag inte har fått en enda tvåa i besiktningsprotokollet har jag dubbelkollat så att det verkligen stämmer. Jag är en kund som tycker det är skönt att någon kunnig person tittar på min bil och talar om vad jag behöver åtgärda. Därför blir jag glad och lättad när jag läser i Infobladet att en biskopsvisitation är en besiktning av pastoratet.

Det enda som oroar mig en aning är att ni nu kanske sitter här i bänkarna och förväntar er att dagens predikan ska innehålla ettor, tvåor och i värsta fall ett körförbud. Om det är sådan information som man lyssnar efter missar man lätt andra viktiga upplysningar. Den som lyssnar efter ettor, tvåor och ett eventuellt körförbud hör kanske inte att fordonets bromsvärden är bra och att omborddiagnossystemet fungerar som det ska. (Det innebär upplysningsvis att bilens dator inte skickar några felkoder som gör att varningslampor blinkar.) Även om jag koncentrerar mig på ettor, tvåor och ett eventuellt körförbud när jag lyssnar till vad personalen på bilprovningen säger om min bil vill jag inte att ni ska göra det nu när vi firar gudstjänst tillsammans.

Jag vill särskilt påpeka detta eftersom dagens episteltext kan beskrivas som ett slags teologiskt och andligt besiktningsprotokoll. Uppenbarelseboken innehåller sju olika hälsningar till sju olika församlingar. Idag får vi lyssna till delar av hälsningen till församlingen i Laodikeia, en stad i Mindre Asien, inte så långt från Kolossai som vi känner till lite bättre genom Kolosserbrevet. Hälsningen är inte en predikan och knappast heller ett brev. Snarare är det profetiskt tal som vi får ta del av. För utomstående kan det som sägs framstå som mer kryptiskt och svårtolkat än vad Bilprovningens besiktningsprotokoll kan vara. Vi förstår att texten inte innehåller något gott omdöme. Innebär det att församlingen i Laodikeia får körförbud? Eller är det bara reparationer och en ombesiktning som behövs?

Det vi vet om församlingen i Laodikeia är att den var välbärgad. De kristna hade hög social status i staden. Syftet med hälsningen eller det profetiska talet är att gjuta mod i församlingen.

Den kristna gemenskapen i Laodikeia behöver i ord och handling våga vittna om sin tro också när det innebär att deras sociala status sjunker, affärerna går sämre och applåderna uteblir.

En visitationspredikan skulle kunna liknas vid ett teologiskt eller andligt besiktningssprotokoll men jag tror inte att det är den bästa liknelsen. Det som mest påminner om ett besiktningssprotokoll i visitationssammanhang är det dokument som sammanfattar den förvaltningstillsyn som görs innan varje visitation i Uppsala stift.

I onsdags samtalade jag och kyrkorådet om det dokumentet under mycket trivsamma former. Jag vet att kyrkorådet har bra koll på vilka åtgärder som stiftskansliets personal ser att Valbo-Hedesunda pastorat måste vidta för att leva upp till gällande lagstiftning och andra bestämmelser. Det blinkar några varningslampor här och där som vi tillsammans kan släcka. Jag säger ”vi” för i Svenska kyrkan arbetar församlingar och stift tillsammans. Enkelt uttryckt kan man säga att stiftskansliets personal inte enbart arbetar på den kyrkliga bilprovningen utan dessutom på stiftets bilverkstad. Samtidigt som vi påtalar vad som behöver fixas till erbjuder vi hjälp att ordna upp det. Just den affärsidén skulle jag gärna se att Bilprovningen tog efter och utvecklade. Om bilprovningen hade en egen bilverkstad skulle tvåorna kunna åtgärdas lika snabbt och enkelt som anmärkningar vid en förvaltningstillsyn kan undanröjas.

En visitationspredikan är inte ett besiktningssprotokoll. Det tror jag att ni nu har uppfattat. Men vad är det då? Vilken typ av tal eller budskap är det som ni just nu lyssnar till och vad ska ni göra med det som ni får höra?

Uppenbarelsebokens hälsningar till församlingarna avslutas med ett omkväde eller en refräng som kan leda våra tankar och förväntningar i rätt riktning. ”Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna!” (Upp. 3:22) Också församlingen i Laodikeia får lyssna till den uppmaningen. Vi har alla öron och alla vi som är församling här idag använder våra öron tillsammans. Det vi gör under biskopsvisitationen är att vi avsätter tid för att tillsammans höra vad Anden säger till församlingarna i Valbo-Hedesunda pastorat. En visitationspredikan sammanfattar något av det som vi tillsammans har hört under de dagar som vi har varit tillsammans. Det jag framför allt har hört har jag redan sagt flera gånger – också här från predikstolen/ambon. Jag har hört: *Tillsammans!*

Det många av er har sagt till mig och till varandra när vi har mötts i olika konstellationer under visitationen är att ni längtar efter en gemensam riktning. Man skulle kunna beskriva det som att nu har församlingarna i Valbo-Hedesunda pastorat gått igenom besiktningen. Ni har inte fått körförbud. Det är bara några få saker som förvaltningstillsynen visar att ni behöver åtgärda. Stämningen i fordonet är god. Det är många som är med på resan. Men vart vill ni nu tillsammans åka? Efter utfarten från Bilprovningen öppnar sig många vägar. Flera av dem kan föra er till samma mål men ni kan inte färdas på dem alla. Hur ska ni välja på ett samordnat sätt, i samklang med Gud och varandra?

Dagens evangelietext ger oss tänkvärd vägledning i sådana situationer. När Jesus, Petrus, Jakob och Johannes kommer tillbaka till lärjungarna är det mycket folk som har samlats på platsen. En pappa är där med sin son som lider av epilepsi eller något liknande. Diskussionens vågor går höga när pojken plötsligt får ett anfall. Han ramlar omkull och vältrar sig på marken med fradga kring munnen. Då frågar Jesus hans far: ”Hur länge har det varit så här med honom?” och pappan börjar berätta. Samtalet fortsätter och glider över till frågor om tro och otro, alltmedan ännu fler människor strömmar till.

Det kan förefalla både märkligt och oansvarigt att Jesus och pappan inte genast kastar sig ner på marken för att snabbt lägga pojken i stabilt sidoläge. De reagerar inte genom att omedelbart agera. Mitt i den intensiva situation som de befinner sig i tar de sig tid för ett samtal om pappans livserfarenheter och om framtiden. Ibland behöver vi göra på samma sätt i församlingslivet för att tillsammans ta ut en gemensam riktning. Det är ett evangelium att vi får vi ta oss tid för samtal med varandra om våra livserfarenheter och om framtiden också när vi är omgivna av mycket folk, ivriga diskussioner och akuta behov. Så gör även Jesus ibland. Efter att han har botat pojken prioriterar Jesus på nytt samtalstid tillsammans med sina lärjungar. Han ville inte att det skulle bli känt var han höll till för han höll på att undervisa sina lärjungar. Just där och då fick folket vänta på hjälp för de som skulle hjälpa behövde först hitta en gemensam riktning tillsammans. Ibland behöver vi i församlingslivet prioritera på samma sätt. Vi behöver också *tid tillsammans* för undervisning, samtal om våra livserfarenheter och om den framtid som Jesus vill forma tillsammans med oss.

Den här tiden tillsammans behöver planeras in också i välfyllda almanackor och den behöver fyllas med samma tillit som den sjuke pojkens pappa visar i samtalet med Jesus. Han vågar be om hjälp fast han inte är riktigt säker på att han kommer att få den. Han vågar berätta vad han hoppas på även om han är tveksam till om det verkligen är realistiskt. Han blir tillrättavisad av Jesus men det tål han för han litar på att Jesus vill honom väl. Han är så trygg i samtalet och situationen att han våga säga också det som lätt kan uppfattas som fel i sammanhanget.

Det jag hör att ni längtar efter här i Valbo-Hedesunda pastorat är *tillitstid tillsammans*. För att den tid ni får tillsammans ska fyllas av tillit behövs bön. Det får vi en påminnelse om genom dagens gammaltestamentliga läsning och berättelsen om profeten Elias märkliga duell med baalsprofeterna på berget Karmel. Kampen gäller om guden Baal eller Abrahams, Isaks och Jakobs (Israels) Gud är den som kan sätta eld på en tjur som har lagts på ett offeraltare. Baalsprofeterna lyckas inte antända sitt bål med sina böner men Gud sätter Elias offer i brand med råge. Det är inte bara offret och veden som brinner upp, utan även stenarna och jorden.

Elia hånar Baalsprofeterna när ingenting händer, trots deras ansträngningar. Tidvis blir också vi i Svenska kyrkan förlöjligade – ibland på bästa sändningstid i TV – men sådana påhopp är inte särskilt farliga. Ett betydligt allvarligare hot mot den tillit som vi behöver ha för att tillsammans höra vad Anden säger till församlingarna är det hån eller den överdrivna kritik som vi av ohejdad vana alltför lätt riktar mot oss själva. Ibland bekymrar vi oss så mycket över dem som inte kommer när kyrkklockorna ringen att vi inte upptäcker dem som faktiskt är här. Vi undrar vad vi gör för fel, vad vi kan göra bättre, hur vi kan satsa nytt, om vi orkar och hinner med. Precis som baalsprofeterna kan också vi försöka åstadkomma en förändring

genom att ropa högre, hoppa omkring och sarga oss själva så att livskraften rinner ur oss. Elia använder en annan taktik. Han ber och det förändrar allt. Nu ser folket Herrens eld.

Under de dagar som jag har varit här på visitation i Valbo-Hedesunda pastorat har jag träffat många som brinner för församlingslivet här. Jag har sett Mikaelsgården fyllas av människor i alla åldrar – samtidigt och tillsammans. Jag har samtalat med frimodiga miniorer, insiktsfull personal och kunniga förtroendevalda. ”Tack o lov” har jag ofta tänkt för mig själv. Här är det ”Välsignat och klart”. Här innesluts människor i kyrkans gemenskap genom dop och nattvard, soppluncher och diakoni. Här verkar många goda krafter i samklang med varandra och förtroendet för Svenska kyrkan är stort.

Jag ser att Herrens eld brinner här i Valbo-Hedesunda pastorat. Jag hoppas att ni hör att ni kan lämna Bilprovningen bakom er för den här gången med tillförsikt. Kör vidare och välj en gemensam väg vid utfarten. Syftet med det andliga eller teologiska besiktningssprotokoll som utgör dagens episteltext är att gjuta mod i församlingen i Laodikeia. Avsändaren önskar att församlingen ska våga vittna om sin tro, i ord och handling, både när stora folkskaror kommer och när bara ett fåtal lärjungar samlas för att undervisas av Jesus. Syftet med dagens visitationspredikan är att gjuta mod i er som är församlingarna i Valbo-Hedesunda pastorat. Jag vill att ni ska våga ta er tillitstid tillsammans, precis som Jesus och lärjungarna gjorde. Då hör ni tillsammans vad Anden säger till församlingarna och får en gemensam riktning. Amen.

Biskop Karin Johannesson
Uppsala stift

